

Hals
Arkiv

Huse og gårde i Holtet

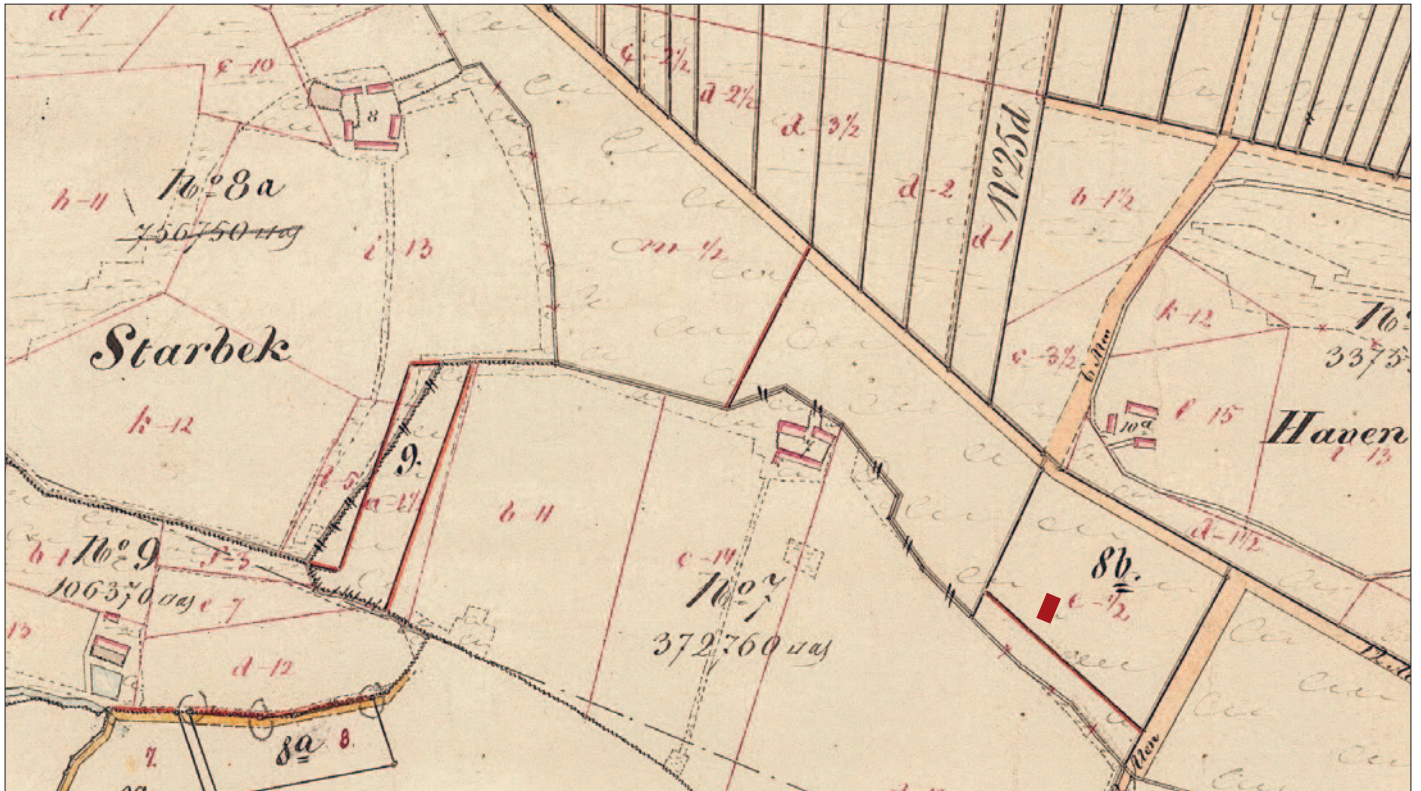
Teksten er baseret på indsamlinger foretaget af Tove Michelsen, Orla Poulsen og Klem Thomsen.

Tekst af Klem Thomsen

Redigering og billedvalg af Asbjørn Thomsen

Aalborgvej 227, Holtet

Gåser By, Øster Hassing, matrikel nummer 8b

Matrikelkortet Gaaser By, Øster Hassing, 1857-1892.

Matrikel nr. 8b med den lille ejendom "Starbechhuset" (omtrentlig placering vist med rød firkant) blev i 1875 udstykket fra gården Starbæk.

Parcelen på Aalborgvej 227 er udstykket fra gården Starbæk, der oprindeligt har matr. nr. 8. Jens Jensen overtager i 1857 Starbæk, og i 1875 udstykker han en parcel herfra og sælger denne med bygninger til Anders Peter Hansen.

Anders Peter Hansens ny-udstykkede parcel får matr. nr. 8b og Starbæk får nu matr. nr. 8a. Parcelen 8b er på dette tidspunkt betydeligt større end den nuværende parcel med matrikel nr. 8b¹⁾.

De ovenfor nævnte bygningers alder kendes ikke, men formentlig lå der et hus på parcelen matr. nr. 8b allerede i 1840. For at belyse dette må vi kigge på den nedenfor nævnte - i skødet fra 1875 - til svigermor Mariane Andersdatter.

Ved folketællingen i 1834 er Niels Christian Pedersen tjenestekart på gården Haven (Aalborgvej 230) og Mariane Andersdatter er tjenestepige på gården Starbæk (Aalborgvej 249).

De to unge får et godt øje til hinanden, den 13. februar 1835 bliver de gift i Øster Hassing kirke og den 17. juli samme år fødes deres datter Johanne Kirstine Nielsdatter. Faderen angives at være "indsidder af Starbech", dvs. han bor til leje.

Ved folketællingen i 1840 bor ægteparret Niels Christian Pedersen og Mariane Andersdatter i et hus i Holtet med deres datter, og foruden dem bor i huset enken Sophie Hedeveg Larsdatter med sin datter. Niels Christian Pedersen angives at være "inderste [som] nyder almisse", og hustruen Mariane Andersdatter "lever af haandarbejde". Formentlig bor ægteparret og enken i det hus, som Anders Peter Hansen køber i 1875. Folketællingskommisærens vej gennem Holtet ved denne og de efterfølgende folketællinger antyder nemlig en placering af huset lige ovenfor Haven.

Niels Christian Pedersen dør som 33-årig 14. februar 1843,

som "Almisselem og Indsidder i Starbechuset paa Holtet". Ved folketællingen i 1845 bor i huset enken Mariane Andersdatter og datteren Johanne Kirstine Nielsdatter samt enken Hedeveg Lauritsdatter med en datter. Som Mariane Andersdatters erhverv angives "lidt jordbrugsgerning og forøvrigt ernærer sig af spiderske".

1) Matrikel nr. 8b er ved udstykningen i 1875 på 14.574 m². Efter en lang række udstykninger udgør den oprindelige parcel i dag 10 adresser og 12 matrikelnumre. Matr. nr. 8e på 3.242 m² udgør Aalborgvej 223. Matr. nr. 8k på 752 m² og matr. nr. 8l på 745 m² udgør Aalborgvej 225. Matr. nr. 8l på 1.207 m² udgør Aalborgvej 227. Matr. nr. 8n på 1.760 m² udgør Aalborgvej 229. Matr. nr. 8f på 1.710 m² udgør Aalborgvej 231. Matr. nr. 8g på 1.077 m² udgør Aalborgvej 233. Matr. nr. 8h på 914 m² udgør Aalborgvej 235. Matr. nr. 8i på 1.628 m² udgør Aalborgvej 237. Matr. nr. 8o på 771 m² udgør Sønderskovvej 275. Matr. nr. 8p på 446 m² og matr. nr. 8r på 322 m² udgør Sønderskovvej 273.

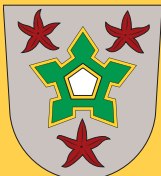

Foto fra midten af 1920'erne. I baggrunden ses Anders Peter Hansens ejendom. på Aalborgvej 227. Billedet er taget fra ejendommen Aalborgvej 243. Til højre ses Ole Jacob Svendsen (1881-1971), der ejer Aalborgvej 243 fra 1940 til 1960.

Foto lånt af Jacob Svendsen, søn af Ole Jacob Svendsen.

Den gule villa på Aalborgvej 227 med Sønderskovvej i forgrunden fotograferet i 1990.

Foto: Ariel Luftfoto, Det kgl. Bibliotek Hals Arkiv, B14755.

Ved folketællingen i 1850 bor enken Mariane Andersdatter, datteren Johanne Kirstine Nielsdatter og enken Hedevig Lauritsdatter i huset, sidstnævntes datter er nu borte. Som Mariane Andersdatters erhverv angives "lidt jordbedrivning og forøvrigt ernærer sig ved Spinden etc".

Ved folketællingen i 1860 bor enken Mariane Andersdatter og datteren Johanne Kirstine Nielsdatter alene i huset. Der angives nu, at hun "lever af sit Hus". Den 62-årige enke og den

34-årige ugifte datter bor også i huset ved folketællingen i 1870, og enken angives nu at være "Husfæster"²⁾.

1875

Den 27-årige Anders Peter Hansen gifter sig i 1873 med den 37-årige Johanne Kirstine Nielsdatter, ovennævnte datter. Indførslen i kirkebogen er ført under 1873, men der er ingen vielsesdag angivet. Det vides dog positivt, at parret er blevet gift inden juni 1875.

På dette tidspunkt tinglyses

nemlig skødet for Anders Peter Hansens køb af parcellen matr. nr 8b, og i dette skøde står bl.a.: "Kjøberens Svigermor Enken Mariane Andersdatter har Fæsteret for Livstid til den solgte Parcel med derpaa opførte Bygninger uden Fæstebrev og uden at hun deraf svarer nogen Afgift, og denne Fæsteret er Kjøberen pligtig at registrere". Den omtalte enke dør i 1897, men hæftelsen omkring den nævnte aftægt³⁾ bliver først slettet i pantebogen i 1925 af næstkommende ejer.

2) Fæste er en livsvarig, og tit arvelig, forpagtning af jord, som der betales fæsteafgift for. Der blev ved fæstet udstedt et fæstebrev, som var den skriftlige kontrakt mellem ejeren og fæsteren.

3) Aftægt er en aftale, hvorefter en ny ejer (eller fæster) af en ejendom forpligter sig til at underholde den tidligere ejer og hans eventuelle ægtefælle, så længe de lever. Sådanne aftaler var meget udbredte. Det aftalte underhold blev oftest fastsat i en aftægtskontrakt, som bestemte ydelsernes art: bolig og ydelser som fødevarer og brænde samt levering. Aftægtskontrakten blev ofte tinglyst. I dette tilfælde foreligger ingen aftægtskontrakt, men en fri bolig er indført i skødet, og dette er påført ejendommen som en hæftelse.

Knud Pedersens nybyggede villa på Aalborgvej 227 fotograferet i 1967.

Foto:
Hals Arkiv, B16782.

På den købte jordlod, som angives at have et hartkorn⁴⁾ på 1 fjerdingkar 2¼ album, driver Anders Peter Hansen landbrug. Det er dog ikke større, end at det er et husmandsbrug - på ca. 3 tønder land.

Ved folketællingerne i 1901 og 1906 bor parret, Anders Peter Hansen og Johanne Kirstine Nielsdatter, alene på stedet. De får tilsyneladende ingen børn. I 1909 flytter en mor, Augusta Karoline Bendtsen, og dennes datter, Maren Johanne Kirstine Jensen, ind, og ved folketællingen i 1911 bor de stadig på stedet og angives at være slægtninge.

Anders Peter Hansens hustru, Johanne Kirstine Hansen, født Nielsdatter, dør i 1914, og ved folketællingerne i 1916 og 1921 bor Anders Peter Hansen på stedet sammen med Augusta Karoline Bendtsen, der nu er hans husbestyrerinde.

1924

I starten af 1924 er Anders Peter Hansens ejendom, matr. 8b, stadig samlet. Men nu starter den udstykning af parcel-

len, som fortsætter i mange år fremover. Den første parcel stykker Anders Peter Hansen selv fra, da han i april 1924 underskriver en købekontrakt med Thorvald Bech, som betynder frasalg af matr. nr. 8e (Aalborgvej 223). Det er på den parcel, at Thorvald Bech opfører sin anden købmandsforretning i Holtet.

I november 1924 sælger Anders Peter Hansen resten af matr. nr. 8b til købmand Thorvald Bech. I skødet står, at salget foruden jorderne omfatter "de paa Ejendommen staaende Bygninger med Tilbehør, herunder Komfur, Kakkellovne, Grubegryde, Avl, Afgrøde, 1 Ko og 1 Kalv", så et stort landbrug har det ikke været. Endvidere er der i skødet også indgået en aftægtsaftale, da køberen forpligter sig til "at indrømme mig Sælgeren og min Husholderske, Augusta Caroline Bentsen, saalænge vi begge eller nogen af os lever fri Bopæl i Huset på Ejendommen med Ret til udelukkende Afbenyttelse af 1 Skæppe Land beliggende umiddelbart vest for Huset".

Man kan undre sig over, at Anders Peter Hansen i april sælger en parcel af ejendommen og i november resten af ejendommen, men formodentlig er han syg og vil sikre sin husholderske. I al fald dør han februar 1925. Herefter bor husholdersken, Augusta Caroline Bendtsen, alene i huset frem til hendes død i 1929. Hæftelsen i skødet slettes dog først i 1934.

I årene fra 1929 til 1949 udstykker Thorvald Bech er stribe parceller fra matr. 8b, så parcellen bliver mindre og mindre gennem årene.

4) Hartkorn betyder "hårdt korn", altså brødkorn, men tidligere var tønde hartkorn en enhed for værdien af landbrugsjord (en kombination af jordens areal og ydeevne). I den lange periode, hvor al betaling foregik som byttehandel med konkrete varer var det nødvendigt med et fælles værdimål. Man besluttede sig til at sammenligne alle varer med værdien af det såkaldte "hårde korn" eller *hartkorn*. Hartkorn målt i tønder (ikke at forveksle med tønder land). 1 tønde = 8 skæpper = 32 fjerdingkar = 96 album.

Aalborgvej 227
fotograferet
i 2024.

Foto:
Tove Michelsen,
Hals Arkiv, B21444.

Disse parceller er matr. nr. 8f (Aalborgvej 231), matr. nr. 8g (Aalborgvej 233), matr. nr. 8h (Aalborgvej 235), matr. nr. 8i (Aalborgvej 237), matr. 8k og 8l (Aalborgvej 225) og matr. nr. 8n (Aalborgvej 229).

Hvad sker der så med det gamle hus på Anders Peter Hansens ejendom? Der kan godt bo lejere i huset ved folketællingen i 1930, men dette er usikkert. Derimod er der intet, som tyder på, at huset står der ved folketællingen i 1940.

Formentlig er ejendommen brudt ned kort efter Augusta Caroline Bendtsens død i 1929. Bech, som bygger en del, kan måske bruge stenene andetsteds.

Derimod er der på dette tidspunkt intet hus på den grund, som efter de mange udstykninger er tilbage af matr. 8b, Aalborgvej 227. Grunden bliver i en årrække brugt til oplagring af skrammel, gamle biler m.v.

o. 1962

Thorvald Bechs udstykninger og salg stopper efter 1949 i en længere periode. Tilbage er kun grunden - matr. nr. 8b - som efterhånden fyldes med mere og mere skrammel. Måske har Thorvald Bech glemt alt om grunden.

Men omkring 1962 kontakter købmanden Jørgen Pedersen (Aalborgvej 223) Thorvald Bech og spørger, om han kan købe grunden, og snart efter bliver salget til Jørgen Pedersen realiseret⁵⁾.

I 1964 bliver der bygget hus på grunden, og Solveig og Knud Pedersen - der er søn af købmand Jørgen Pedersen og parret har hidtil boet i købmandsbygningen på Aalborgvej 223 - flytter nu ind i det nye hus.

1978

I 1978 overtager Tommy Krøjberg Bager stedet på Aalborgvej 227. Grunden er nu på 1.207 m².

1984

I 1984 overtager Bente Pehrson stedet ved betinget skøde, først i 1986 ved endeligt skøde.

1986

I 1986 overtager Morten Mortensen stedet ved auktions-skøde⁶⁾. I skrivende stund (november 2018) er Morten Mortensen stadig ejer af stedet på Aalborgvej 227.

⁵⁾ Dette er oplyst af Knud Pedersen.

⁶⁾ Auktions-skøde bruges i forbindelse med en tvangsauktion og udstedes af fogedretten når køber har opfyldt sine forpligtigelser. Auktions-skødet viser blot at ejendommen er købt på auktion, og ikke købt af den tidligere ejer.